

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 13/2418 din 11.04.2024

La DGI-05 nr. 62 din 15.02.2024

La nr. 25-76-1872 din 19.02.2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova
Direcția generală juridică

Copie: Cancelaria de Stat
a Republicii Moldova

Ministerul Sănătății a examinat solicitarea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova, privind organizarea executării prevederilor Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii și, prin prezenta, comunică:

Referitor la articolul 3. Servicii de ocrotire a sănătății reproducerii, articolul 5. Sănătatea reproductivă la femei și bărbați și articolul 7. Sănătatea sexuală a persoanelor de vârstă a treia, alin. (2) lit. a) și b).

Pe parcursul ultimilor ani au fost elaborate 19 Protocoale Clinice Standardizate privind planificarea familială și metodele moderne de contracepție pentru medicii de familie, obstetricieni-ginecologi, alți specialiști.

Prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) nr. 555/2020 a fost aprobat Regulamentul cu privire la asigurarea populației din grupurile vulnerabile de vârstă reproductivă cu contraceptive. Prin urmare, pentru a asigura accesul universal al populației de vârstă reproductivă la contracepție, în actele normative ale MS sunt stipulate 12 categorii de beneficiari eligibili pentru contraceptivele distribuite gratuit. Prevederile Regulamentului sunt aplicate în orice context, inclusiv în cazul situațiilor de criza umanitară, situații excepționale, sau urgențe de sănătate publică.

A fost revizuit Standardul privind întreruperea sarcinii în condiții de siguranță, aprobat prin Ordinul MSMPS nr.766/2020. Astfel, a fost extinsă lista instituțiilor, în care pot fi prestate serviciile de avort la nivel ambulator și termenul de sarcină până la 12 săptămâni, în cazul avortului medicamentos; pilotată abordarea inovativă de acordare a serviciilor la distanță/telemedicină în prestarea serviciilor de avort la termenul până la 9 săptămâni de sarcină; extinsă lista instituțiilor în care femeile pot obține avortul prin vacuum aspirare.

A fost instituit un sistem regionalizat de asistență perinatală în trei niveluri, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății (MS) nr. 62/2010 „Cu privire la organizarea asistenței perinatologice”, au fost elaborate și implementate ghiduri și protocoale clinice naționale: Ghidul A Național de Perinatologie „Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale”, 2006; Ghidul B Național de Perinatologie „Serviciul perinatal regionalizat: niveluri și conținut”, 2006; Supliment la Ghidul (C) Național de Perinatologie (volumul 2) „Protocoale de îngrijire și tratament în obstetrică și neonatologie” (destinat medicilor obstetricieni, neonatologi și medicilor de familie), 2005; „Operația cezariană, ghid practic”, 2020; „Sarcina și anemia fierodeficitară”, ghid practic, 2019, bazate pe dovezi, pentru conduita sarcinii

fiziologice și a nou-născutului sănătos și pentru managementul principalelor complicații obstetricale și neonatale; concomitent, toate maternitățile au beneficiat de echipament esențial modern și de cursuri de consolidare a competențelor personalului medical.

Au fost testate și implementate noi metode de analiză și ameliorare a calității asistenței perinatale așa ca Analiza Confidențială a cazurilor de mortalitate maternă și a deceselor perinatale la nivel național și Auditul cazurilor de proximitate de deces matern la nivel de instituții.

Modalitatea și volumul asistenței antenatale sunt reglementate de „Standardul de supraveghere a gravidelor cu evoluție fiziologică a sarcinii în condiții de ambulator”, aprobat de către MS prin Ordinul nr. 311/2023.

Norme și standarde privind funcționarea serviciului perinatologic regionalizat sunt descrise în Ghidul B Național de Perinatologie „Serviciul perinatal regionalizat: niveluri și conținut”, iar principiile generale de acordare a asistenței perinatale, în Ghidul A Național de Perinatologie „Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale”, aprobate prin Ordinul MSMPS nr. 500/2006.

Recomandarile privind conduita mai multor maladii și complicații obstetricale și neonatale sunt incluse în 8 Protocoale Clinice Naționale (PCN), 9 Protocoale Clinice Standardizate (PCS) obstetricale, și 27 Protocoale Clinice Standardizate (PCS) neonatale, precum și PCS pentru medicul de familie.

Referitor la alimentația copilului nou-născut, menționăm că alăptarea este unul dintre primii factori de protecție durabilă a sănătății copilului. Copiii alăptați la sân au șanse mai bune să nu fie subponderali, supraponderali sau să sufere de obezitate și sunt mai puțin predispuși la diabet și alte maladii pe parcursul vieții. În acest aspect a fost aprobat PCN-369 „Alimentația naturală”, aprobat prin Ordinul MSMPS nr. 269/2020.

În scopul realizării Obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, în special a Tintei 5.6 „Asigurarea accesului universal la servicii de îngrijire medicală sexuală și reproductivă, precum și la drepturile de reproducere, prin Hotărârea Guvernului nr. 134/2022 a fost aprobat Programul național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025, care include componente specifice pentru sporirea prevenirii infecției HIV/SIDA într-un context mai larg al drepturilor privind egalitatea de gen și al sănătății sexuale și reproductivă, acordând o atenție deosebită celor mai vulnerabile grupuri.

În scopul ameliorării sănătății a adolescenților și tinerilor, prin Ordinul MS Nr. 868/2013 „Privind organizarea activității centrelor de sănătate prietenoase tinerilor” au fost organizate centre în toate teritoriile republicii, care oferă servicii medicale integrate cu asistență psiho-socială, orientate spre prevenirea, depistarea precoce, tratamentul, reabilitarea psiho-socială, cât și susținerea tinerilor aflați în dificultate. Au fost aprobate prin Ordinul MS nr. nr.766/2020 „Standardul privind întreruperea sarcinii în condiții de siguranță”, care prevede că, „în cazul minorilor cu vârsta până la 16 ani, consimțământul benevol pentru obținerea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerii este exprimat atât de către minoră, cât și de reprezentantul legal al acesteia. În cazul când este imposibil de a obține consimțământul reprezentantului legal al minorei și când serviciile medicale sunt indicate pentru a păstra viața și sănătatea acesteia, este suficient consimțământul său benevol.

Actualmente, Ministerul Sănătății este la etapa de finalizare a Programului național de sănătate și drepturile sexuale și reproductivă pentru anul 2024-2027, care este aliniat la Obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și Planul European de acțiune pentru sănătatea sexuală și reproductivă. Acest program este direcționat spre asigurarea accesului universal la informare, educare și la servicii calitative de sănătate sexuală și reproductivă prin prisma respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Inclusiv, în acest proiect sunt incluse măsuri privind sănătatea sexuală a persoanelor de vârsta a treia.

Referitor la sănătatea sexual-reproductivă a bărbaților au fost aprobate 3 Protocoale Clinice Naționale: PCN-261 „Disfuncția erectilă”, aprobat prin Ordinul MS nr. 753/2016; PCN „Prostatita acută și cronică”, aprobat prin Ordinul MS nr. 754/2016 și PCN „Hiperplazia benignă de prostată”, aprobat prin Ordinul MS nr. 842/2020. Totodată este elaborat Regulamentul cu privire la organizarea accesului populației la tratamente cu medicamente cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni, care este în faza de implementare. Menționăm că este deja elaborat PCN „Infertilitatea masculină”, care este la etapa de recenzare de către experți.

Totodată, de către Agenția Națională de Cercetare și Dezvoltare între anii 2020 – 2023 a fost finanțat Proiectul Program de Stat „Infertilitatea masculină - sistemogeneza factorilor de risc, studiul mecanismelor patologice și optimizarea strategiilor de prevenire, monitorizare și tratament în populația Republicii Moldova”, realizat în cadrul USMF “Nicolae Testemițanu”. Proiectul de cercetare a facilitat crearea Laboratorului de Andrologie, Urologie și Medicină reproductivă, baza tehnico-științifică de cercetare a problemei sănătății bărbatului.

Acordarea serviciilor pentru profilaxia și depistarea precoce a cancerului de glandă mamară se realizează la nivel de Asistentă Medicală Primară. Deși screening-ul prin mamografie digitală rămâne a fi metoda de bază în depistarea precoce a cancerului mamar aceasta se realizează ca programe pilot de screening mamografic în raioanele cu indicatorii maximali de incidență și prevalență pentru ultimii ani.

În scopul prevenirii cancerului cervical, în 2017, în Republica Moldova a fost introdus vaccinul împotriva HPV. În contextul analizei ratei de acoperire vaccinală s-a constatat că vaccinarea anti HPV are o rată de acoperire încă insuficientă și că e necesară o comunicare mai eficientă a specialiștilor cu populația-tintă pentru a explica beneficiile vaccinării. Conform Ordinului MSMPS nr.755/2021, vaccinarea gratuită împotriva HPV se asigură grupului de băieți și fete cu vârsta de 10 ani, iar dacă există stoc disponibil de vaccin, poate fi asigurată vaccinarea la cerere și pentru persoanele cu vârsta de 9-14 ani.

Totodată, în cadrul IMSP Institutului Mamei și Copilului a fost creată Unitatea de Coordonare a Implementării Screeningului de Col Uterin și Centrul Național de Referință în Colposcopie. Astfel, prestatorii de servicii de screening cervical au fost instruiți conform celor mai recente recomandări internaționale, modulele de instruire fiind integrate în Curricula USMF „Nicolae Testemițanu”, fiind asigurată astfel durabilitatea intervențiilor de instruire, laboratoarele de citologie fiind dotate cu echipament performant, la fel fiind dezvoltat și Registrul de Screening Cervical, parte componentă a Sistemului Informațional Automatizat în cadrul Asistenței Medicale Primare.

Au fost elaborate și revizuite o serie de acte normative așa ca Standardul de organizare și funcționare a serviciului de screening cervical în Republica Moldova, aprobat prin Ordinul MS nr. 36/2020; a fost revizuit și aprobat PCN-102 „Cancerul glandei mamare”, aprobat prin Ordinul MS nr. 846/2019 și PCN-142 „Cancerul cervical”, aprobat prin Ordinul MS nr. 1242/2020.

Deasemenea, în Programul național de control a cancerului pentru anii 2016-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1291/2016 se reflectă acțiunile privind prevenirea, diagnosticul precoce și tratamentul cancerului, inclusiv, a cancerului urogenital la femei și bărbați și al cancerului mamar.

Totodată, perfecționarea asistenței medico-genetice a populației și implementarea noilor tehnologii de diagnostic prenatal pentru a preveni și a diminua nivelul de malformații congenitale, iar în cazul depistării lor în timpul sarcinii, femeii gravide i se asigură gratuit posibilitatea de a întrerupe cursul sarcinii, care sunt prevăzute în Programului Național privind bolile rare 2024-2028, aprobat prin Hotărâre de Guvern nr. 166/2024.

Ca urmare a ratificării Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) și aprobării Hotărârii Guvernului nr. 332/2023 cu privire la aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, de către MS a fost

aprobat Ordinul nr. 908/2021 „Protocolul Standardizat privind Managementul Clinic al Cazurilor de Viol”.

Altfel, prevederile protocolului au fost integrate în Curricula USMF „Nicolae Testemițanu”, ca parte a programului de educație medicală continuă prin extinderea modulului de instruire privind Pachetul minim inițial de servicii de sănătate sexuală și reproductivă în situații de urgență pentru medici de familie și obstetricieni-ginecologi ca urmare

Este de menționat ca un aspect care trebuie considerat în contextul unei abordări cuprinzătoare este sporirea accesului populației nu doar la servicii, dar și la informare/educare în domeniul sănătății și drepturilor sexuale și reproductivă prin intermediul educației sexuale comprehensive (ESC) în cadrul curriculei învățământului general și celui profesional tehnic - obligatorii, opționale și la fel și extracurricular; la fel cu integrarea educației sexuale și în cadrul curriculei învățământului superior de profil pedagogic; campaniilor de comunicare și informare a populației cu privire la sănătatea sexuală și reproductivă și a drepturilor aferente, inclusiv vizând importanța și modalitatea de accesare a serviciilor de sănătate sexual-reproductivă disponibile la nivel național; cu implicarea/suportul tuturor actorilor cheie, inclusiv cu fortificarea rolului în furnizarea informației despre sănătatea și drepturile sexual-reproductive (SDSR) a instituțiilor medicale publice și private.

Articolul 6 Sănătatea sexual-reproductivă a adolescenților

Dreptul la informare a adolescenților este asigurat prin intermediul conținuturilor curriculare la disciplinele obligatorii și opționale. Astfel, sunt organizate diverse campanii de informare, lecții, activități extrașcolare pentru elevii de diferite vârste în vederea valorificării educației pentru sănătate care include și educația sexuală, precum și formarea comportamentelor pentru un mod sănătos de viață, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, dar și a sarcinii nedorite.

În învățământul primar, gimnazial și liceal, începând cu perioada anilor 2018-2019, accentul a fost pus pe dezvoltarea curricula disciplinare școlare și punerea în aplicare a acestora. Actualmente, se implementează curricula dezvoltate la disciplinele școlare obligatorii care includ conținuturi cu tangență directă la educația pentru sănătate:

- *Dezvoltare personală*, în clasele I-XII, cu unitatea de conținut *Modul de viață sănătos*;
- *Biologie*, în clasele VI-IX, cu unitatea de conținut *Organismul uman și sănătatea*;
- *Educație fizică*, în clasele I-XII, cu 5 module obligatorii orientate pentru dezvoltarea la elevi a unui set de competențe pentru dezvoltarea fizică armonioasă;
- *Chimie*, în clasele VII-XII, cu studierea diferitor conținuturi cu tangență la modul sănătos de viață.

În școlile din Republica Moldova nu se predă *Educația sexuală* ca disciplină separată. Ministerul Educației și Cercetării optează pentru realizarea educației pentru sănătate în instituțiile de învățământ general din republică, la nivel interdisciplinar și pluritransdisciplinar (prin prisma tuturor disciplinelor școlare). *Educația sexuală* este parte componentă a *Educației pentru sănătate* care se realizează în procesul educațional în două direcții: în cadrul disciplinelor obligatorii și prin intermediul disciplinelor opționale, conform particularităților de vârstă.

Disciplinele opționale reprezintă componenta flexibilă a Planului-cadru de învățământ, care contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale. Unul dintre domeniile prioritare de structurare a disciplinelor opționale este *Educația pentru sănătate și viața de calitate*. Acest domeniu este asigurat de implementarea curriculumului la disciplina opțională *Educație pentru sănătate*, predată la solicitarea elevilor, în clasele I- XII. Disciplina este implementată în baza curriculumului dezvoltat și aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, aprobat prin Ordinul MECC nr. 1110/2019 și este predată cu 34 ore pe an. Anual, disciplina opțională *Educație pentru sănătate* este solicitată de un număr de elevi în creștere. În anul de studii 2022-2023 au studiat disciplina - 23661 de elevi din 471 de școli din republică, indicator în creștere, comparativ cu 434 de școli, în anul de studii 2021-2022.

Competențele și comportamentele formate la elevi pentru un mod sănătos de viață continuă să fie

dezvoltate și la nivelurile de învățământ profesional tehnic și superior, cu un grad de complexitate mai înalt a materiei de studii, în corespundere cu particularitățile de vârstă ale studenților, conform actelor normative în domeniu și prin intermediul curriculei disciplinare, elaborate în acord cu standardele de calificare aprobate <https://mecc.gov.md/ro/content/standarde-de-calificare-Invatamantul-profesional-tehnic>.

Articolul 9. Folosirea tehnologiilor de reproducere asistată medical, alin. (16) Activitățile privind reproducerea asistată medical sunt coordonate de Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical și monitorizate de Agenția de Transplant.

Pentru implementarea prevederilor art. 9 alin (16) a Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii, a fost aprobat Ordinul MS nr. 529/2024 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical”, care stabilește componenta și modul de desfășurare a activității Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical.

La Articolul 13. Crioconservarea și transportul celulelor sexuale, al embrionilor și al tesuturilor reproductive.

În conformitate cu Regulamentul menționat supra, Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical urmează să stabilească criteriile și condițiile de crioconservare, transport și decongelare a celulelor sexuale, a embrionilor și a tesuturilor reproductive.

Articolul 14. Politica statului în domeniul ocrotirii sănătății reproducerii

Este de menționat că în Republica Moldova, politicile în domeniul sănătății sexuale și reproductive se formulează în concordanță cu angajamentele asumate pe plan internațional și reglementările legale naționale în vigoare. Astfel, proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive pentru anii 2024-2028, constă în atingerea progresivă a unui nivel înalt de sănătate și bunăstare sexuală și reproductivă la toate etapele vieții, pentru toată populația Republicii Moldova. Prezentul Program stabilește obiectivele, precum accesul universal al populației Republicii Moldova la servicii de sănătate sexuală și reproductivă calitative și sporirea nivelului de informare și educare a populației din Republica Moldova cu privire la sănătatea sexuală și reproductivă, drepturile aferente, inclusiv vizând serviciile disponibile în domeniul SSR și modalitatea de accesare a acestora.

Articolul 16. Coordonarea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerii

În conformitate cu art. 16 alin.(1) prezentat în Legea nr. 138/2012: „Toate activitățile de ocrotire a sănătății reproducerii umane sînt organizate și coordonate de Ministerul Sănătății”. Dar la interpretarea alin.(2) a legii vizate apare o neclaritate din cauza unei erori de transcriere a Legii nr.138/2012 și introducerea modificărilor unor acte normative (sănătatea reproducerii) stipulate de Legea nr.339/2022.

Astfel, conform art. 16 alin.(2) al Legii nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii, care stabilește că, „pentru coordonarea și supravegherea activității de reproducere umană asistată medical se înființează, în cadrul Ministerului Sănătății, un comitet, ale cărui atribuții se stabilesc prin ordin al Ministrului Sănătății”. Această denumire „comitet” vine în contradicție cu prevederile Legii nr. 339/2022 pentru modificarea unor acte normative. Astfel, în vederea excluderii denumirii duale a organului de coordonare a activităților de ocrotire a sănătății reproducerii din cadrul Ministerului Sănătății. în art. 16 alin.(2) din Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii în redacție nouă, cuvântul „comitet” urmează a fi substituit prin cuvântul „consiliu”, iar aliniatele(3)–(5), din pct. 10, plasat înainte de alin.16, să respecte odinea de enumerare al aliniatelor din art. 16 ai legii respective.

Articolul 17. Pregătirea cadrelor în domeniul sănătății reproducerii

Pregătirea specialiștilor în domeniul drepturilor la reproducere se efectuează conform legislației în vigoare, în corespundere cu programele de stat, elaborate și aprobate în modul stabilit.

Medicii obstetricieni-ginecologi, medicii de familie, asistenții medicali și moașele sunt instruiți în domeniul planificării familiale și contracepției la catedrele de profil ale instituțiilor de învățământ medical (Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu” și colegiile medicale), în cadrul programelor de instruire preuniversitară, universitară, postuniversitară și de educație medicală continuă.

Articolul 19. Monitorizarea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerii și a reproducerii asistate medical.

La momentul actual raportarea activităților serviciilor de sănătatea reproducerii se efectuează de Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, prin completarea formularelor statistice aprobate de Ministerul Sănătății.

Totodată, pentru monitorizarea activităților de donare, prelevare, control, prelucrare, conservare, stocare, distribuire și utilizare la om a țesuturilor și celulelor reproductive, efectuate de prestatorii de servicii medicale ce desfășoară activități de reproducere asistată medical, Agenția de Transplant solicită anual prestatorilor de servicii de reproducere asistată prezentarea rapoartelor de activitate care includ:

Datele colectate pentru Registrul EURO CET (European Registry for Organs, Tissues and Cells), conform formularelor de raportare parvenite anual de la EURO CET. Acest raport a fost elaborat de EURO CET pentru colectarea datelor de către autoritățile competente pentru reproducere asistată medical (RAM) din statele membre ale Uniunii Europene (UE) și țări din afara UE. Raportul prezintă date privind întregul proces de la donare-procesare-distribuție-transplant/utilizare în domeniul RAM. Pe parcursul anilor 2020-2021-2022 au fost colectate și raportate anual datele privitor la activitățile de RAM către Registrul EURO CET, elaborate la nivel național conform variantei în vigoare de formulare transmise anual de EURO CET; Datele raportate către Registrul EURO CET au fost publicate în Summary of MAR activities (pe site-ul (<http://eurocet.org>)).

Totodată Raportul statistic Nr. 32 C-săn, anual privind activitatea laboratorului de Fertilizare în Vitro, este aprobat prin Ordinul MS nr. 828/2011 „Privind documentația medicală de evidență primară a instituțiilor ocrotirii sănătății”, și este prezentat anual de prestatori de servicii de reproducere asistată medical la Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Direcția Management Date în Sănătate. Acest raport colectează numărul de Fertilizări în Vitro (FIV) la pacientele din trei contingente de vârstă (sub vârsta de 35 ani; 35-39 ani; după 40 ani) și două grupe (femei deservite contra/plată și femei asigurate din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. De asemenea, acest raport colectează date despre reușita procedurilor de FIV- numărul sarcinilor survenite din FIV. Practica demonstrează, că raportorii de date diferit interpretează noțiunea de sarcină și nu respectă cerințele registrelor europene, care contabilizează doar sarcinile stabilite pe criterii clinice (diagnosticată prin vizualizarea ultrasonografică a unui sau mai multor saci gestaționali sau semne clinice definitive ale sarcinii).

Articolul 20. Finanțare, alin. (2).

În conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de organizare a prestării serviciilor de reproducere umană asistată medical în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Ordinul MS nr. 149/2017 „Cu privire la acordarea serviciilor de reproducere umană asistată medical”, din anul 2017, statul oferă suport cuplurilor în care ambii parteneri sunt asigurați medical și corespund criteriilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății prin prezentul ordin, să beneficieze de o procedură FIV în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală în limitele mijloacelor financiare disponibile.

Articolul 23.

La data intrării în vigoare a modificărilor prin Legea nr. 339/2022 pentru modificarea unor acte normative (sănătatea reproducerii), urmau a fi abrogate orice alte dispoziții contrare, precum Legea nr. 185/2001 cu privire la ocrotirea sănătății reproductive și planificarea familială, al cărui cadru juridic este transpus de prevederile Legii nr. 138/2012, privind sănătatea reproducerii.

În contextul modificărilor Legii nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii, cu privire la dreptul Agenției de Transplant de a organiza inspecții în conformitate cu art. 18 alin.(3), este necesar de a completa anexa *Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, întrucât art. 3² alin. (2¹) prevede, că „au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/ instituțiile publice stabilite în anexa la prezenta lege, în limitele corespunzătoare.” Astfel, lista organelor de control și domeniile aferente acestora din anexa Legii nr. 131/2012, trebuie să fie completată cu următoarea poziție: „Agenția de Transplant”.

Cu toate acestea, pentru colectarea datelor despre activitățile desfășurate de prestatorii de servicii de reproducere asistată în Republica Moldova, este esențială dezvoltarea registrelor naționale specifice: Registrele Donatorilor și Primitorilor de Celule Reproductive (gameți, embrioni, țesut reproductiv), care ar permite reflectarea activităților instituțiilor din domeniul Reproducerii Asistate Medical (RAM). Deasemenea, aceste registre ar oferi date exacte și consecvente despre activitățile desfășurate, care ar permite „*armonizarea exercitiilor de colectare a datelor pentru țesuturi și celule în Europa*”, proiect care face parte dintr-un acord între Comisia Europeană și EDQM/Consiliul Europei, la care participă și Agenția de Transplant. Acest exercițiu are o importanță deosebită în contextul viitoarei revizuirii a legislației naționale și armonizarea la legislația UE în domeniul țesuturilor și celulelor, precum și pentru armonizarea în continuare a legislației în domeniul transplantului în Republica Moldova.

În contextul celor expuse, Ministerul Sănătății în continuu va ține cont de prioritățile expuse în Strategia Națională „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023, cadrul european de politici în domeniul sănătății și drepturilor sexuale și reproductive privind îngrijirile în sănătatea sexual-reproductivă în vederea sporirii accesului la serviciile calitative axate pe nevoile și drepturile beneficiarilor, educarea și informarea populației în privința sănătății sexuale și drepturilor lor în acest domeniu.

Secretar de stat

Alexandru GASNAȘ

Ex L. Naconeținaia
Tel. 022262165

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818; e-mail: secretariat@ms.gov.md
www.ms.gov.md

13

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1. Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/1493 din 05.03.2024
La nr. 25-76-1872 din 19.02.2024

Ministerul Sănătății

MD 2009, mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 2

Ministerul Educației și Cercetării prezintă informația cu referire la implementarea prevederilor Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii, ținând cont de aspectele solicitate în baza unor articole din lege, în conformitate cu domeniile de competențe (în Anexă).

Secretar general

Nadejda VELIȘCO

Mariana Goraș,
022-233766

15 03 24 2563

NOTĂ INFORMATIVĂ
cu referire la acțiunile realizate pe domeniile educației
privind implementarea prevederilor Legii nr. 138 din 15.06.2012
privind sănătatea reproducerii
Ministerul Educației și Cercetării (conform competențelor)

1. Articolul 6. Sănătatea sexual-reproductivă a adolescenților

Alineatul (1) *Adolescenții au dreptul la informare și la acces la servicii de ocrotire a sănătății reproducerii adaptate nevoilor.*

Dreptul la informare a adolescenților este asigurat prin intermediul conținuturilor curriculare la disciplinele obligatorii și opționale, cu tangență domeniilor de referință a sănătății reproducerii. De asemenea, pe parcursul anilor de studii, în instituțiile de învățământ general sunt organizate în parteneriat cu Ministerul Sănătății și alte instituții subordonate acestuia sunt organizate diverse campanii de informare, lecții, activități extracurriculare pentru elevii de diferite vârste, cu implicarea specialiștilor din domeniu.

Alineatul (2) *Adolescenții au dreptul la educație sexuală adaptată pe vârste pentru asigurarea dezvoltării psihosexuale corecte, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, a sarcinii nedorite și pentru formarea deprinderilor de parentitudine responsabilă.*

În contextul direcției strategice de asigurare a calității învățământului general, a necesității ajustării politicilor curriculare la standardele educaționale naționale și internaționale, inclusiv, pentru implementarea prevederilor Legii nr. 138 din 15.06.2012 privind sănătatea reproducerii, conform competențelor, valorificarea educației pentru sănătate care include și educația sexuală, precum și formarea comportamentelor pentru un mod sănătos de viață, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, dar și a sarcinii nedorite are loc prin prisma tuturor disciplinelor școlare. În învățământul primar, gimnazial și liceal, începând cu perioada anilor 2018-2019, accentul a fost pus pe dezvoltarea curricula disciplinare școlare și punerea în aplicare a acestora. Actualmente, se implementează curricula dezvoltate la disciplinele școlare obligatorii care includ conținuturi cu tangență directă la educația pentru sănătate:

- *Dezvoltare personală*, în clasele I-XII, cu unitatea de conținut *Modul de viață sănătos*;
- *Biologie*, în clasele VI-IX, cu unitatea de conținut *Organismul uman și sănătatea*;
- *Educație fizică*, în clasele I-XII, cu 5 module obligatorii orientate pentru dezvoltarea la elevi a unui set de competențe pentru dezvoltarea fizică armonioasă;
- *Chimie*, în clasele VII-XII, cu studierea diferitor conținuturi cu tangență la modul sănătos de viață.

Alineatul (3) *Educația sexuală obligatorie și pregătirea pentru viață de familie se efectuează în instituții de învățământ și în alte instituții unde se găsesc adolescenți sau tineri, inclusiv cu nevoi speciale, după programe special elaborate, care fac parte din curricula obligatorie a instituțiilor de învățământ, ținându-se seama de vârstă, de sex și de particularitățile de dezvoltare psihosexuală.*

În școlile din Republica Moldova nu se predă *Educația sexuală* – ca disciplină separată. Ministerul Educației și Cercetării optează pentru realizarea educației pentru sănătate în instituțiile de învățământ general din republică, la nivel interdisciplinar și pluritransdisciplinar (prin prisma tuturor disciplinelor școlare). *Educația sexuală* este parte componentă a *Educației pentru sănătate* care se realizează în procesul educațional în două direcții: în cadrul disciplinelor obligatorii și prin intermediul disciplinelor opționale, conform particularităților de vârstă.

Alineatul (4) *Elaborarea programelor de educație sexuală adaptată pe vârste pentru dezvoltarea psihosexuală corectă, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, a sarcinii nedorite și formarea deprinderilor de parentitudine responsabilă este asigurată de Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu Ministerul Sănătății.*

În contextul reformelor curriculare, au fost aprobate Curricula disciplinare dezvoltate de către Consiliul Național pentru Curriculum, format în componență din specialiști din diverse domenii, pentru a asigura corectitudine, echitate, eficiență în proiectarea și desfășurarea procesului de învățământ general, ținându-se cont și de particularitățile de vârstă ale elevilor.

În instituțiile de învățământ general, abordarea conținuturilor curriculare pentru formarea comportamentelor unui mod sănătos de viață, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, dar și a sarcinii nedorite are loc prin prisma tuturor disciplinelor școlare. În cadrul disciplinelor obligatorii, educația pentru sănătate se realizează prin disciplina *Biologie* în sens larg, la studierea conținuturilor din modulul „Organismul uman și sănătatea” (la ciclul gimnazial), dar și a modulului „Sistemul reproducător și reproducerea la om” (la ciclul liceal) și la subiectele cu conținutul tematic „Igiena sistemelor de organe”. Pe parcursul anilor 2021-2023, MEC în parteneriat cu UNFPA Moldova au organizat sesiuni de formare la nivel raional/ municipal, cu instruirea a **1112 de cadre didactice** din gimnaziu și din liceu care predau disciplina obligatorie *Biologie*, la unitatea de conținut *Organismul uman și sănătatea* (din numărul total de 1410 cadre didactice) de către 70 de formatori locali.

În clasele de liceu se pune accent pe dezvoltarea competențelor generale de pregătire pentru viață, inclusiv pentru viața de familie. În acest sens, curriculumul la disciplina *Biologie* include conținuturi ce țin de genetica umană: *Gametogeneza la om; Transmiterea caracterelor ereditare; Moștenirea înlănțuită a caracterelor la om; Moștenirea caracterelor cuplate cu sexul; Particularitățile organizării genomului uman; Genetica umană. Ereditatea normală și patologică la om; Metode de studiu ale eredității umane; Metode de profilaxie a maladiilor ereditare; etc.*

Aria curriculară *Consiliere și dezvoltare personală* include disciplina obligatorie *Dezvoltare personală*, a câte 1 oră săptămânal, predată în învățământul primar, gimnazial și liceal. Disciplina este implementată în conformitate cu prevederile Curriculumului elaborat pe baza valorificării cercetărilor din domeniul educațional și a teoriei dezvoltării personalității. Disciplina a fost concepută în scopul dezvoltării competențelor necesare elevilor pentru autocunoaștere, autoacceptare, pentru un mod de viață sănătos și independent, în devenirea lor ca cetățeni informați, activi și integri, care ar putea relationa deschis și liber, demonstrând responsabilitate în luarea deciziilor de carieră și dezvoltarea personală pe parcursul întregii vieți, formarea unui comportament responsabil pentru viața și sănătatea proprie și a celor din jur. Disciplina obligatorie *Dezvoltare personală* este structurată în 5 module, unul din ele fiind *Modul sănătos de viață*, care îi ghidează pe elevi în aspecte ce țin de sănătatea fizică, emoțională, alimentația sănătoasă, contracararea viciilor: droguri, alcool, fumat, influențe de diferit gen etc.

Disciplinele opționale reprezintă componenta flexibilă a Planului-cadru de învățământ, care contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale. Unul dintre domeniile prioritare de structurare a disciplinelor opționale este *Educația pentru sănătate și viața de calitate*. Acest domeniu este asigurat de implementarea curriculumului la disciplina opțională *Educație pentru sănătate*, predată la solicitarea elevilor, în clasele I-XII. Disciplina este implementată în baza curriculumului dezvoltat și aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum (ordinul MECC nr 1110 din 6.09.2019) și este predată cu 34 ore pe an (pentru fiecare din clasele menționate), este asigurată cu Suport didactic pentru cadrele didactice, în limbile română și rusă. Anual, disciplina opțională *Educație pentru sănătate* este solicitată de un număr de elevi în creștere. În anul de studii 2022-2023 au studiat disciplina – 23661 de elevi din 471 de școli din republică, indicator în creștere, comparativ cu 434 de școli, în anul de studii 2021-2022.

Competențele și comportamentele formate la elevi pentru un mod sănătos de viață continuă să fie dezvoltate și la nivelurile de învățământ profesional tehnic și superior, cu un grad de complexitate mai înalt a materiei de studii, în corespundere cu particularitățile de vârstă ale studenților.

În instituțiile de învățământ profesional tehnic, promovarea modului sănătos de viață în rândul elevilor se realizează conform actelor normative în domeniu și prin intermediul curricula disciplinare, elaborate în acord cu standardele de calificare aprobate <https://mecc.gov.md/ro/content/standarde-de-calificare-invatamantul-profesional-tehnic>.

În instituțiile de învățământ profesional tehnic a continuat pe parcursul anului implementarea disciplinei „Decizii pentru un mod sănătos de viață” pentru elevii anului I (pentru elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar - opțional și pentru elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar - obligatoriu). Prin prisma disciplinei menționate, cadrele didactice pun accent pe formarea competențelor la elevi ce țin de reducerea riscurilor de sănătate pentru sine și pentru cei din jur și analiza consecințelor diferitor opțiuni comportamentale în situații de risc pentru sănătate. Disciplina este predată în baza întregului set de materiale: Curriculumul, Ghidul pentru profesori și Caietul de lucru al elevului, pe care le dețin cadrele didactice.

În învățământul superior, conform *Planului-cadru pentru studii superioare*, cu statut opțional, planurile de învățământ ale tuturor specialităților la ciclul I - licență includ un curs separat „Modul sănătos de viață” care în structura Curriculumului conține unități de curs de specialitate/ module – (*Securitatea muncii, Protecția civilă, Egalitatea de gen, Protecția familiei etc.*) și subiecte privind modul sănătos de viață și riscurile pentru sănătate (1-2 credite de studii).

În procesul de predare-învățare cadrele didactice din instituțiile de învățământ de toate nivelurile sunt orientate să utilizeze diverse resurse didactice și materiale, conforme atât curricula disciplinare și programelor de studii, cât și prevederilor documentelor de politici educaționale de nivel național și internațional (cu ajustare la context național).

Alineatul (7) *În cazul survenirii sarcinii la adolescente, acestora li se garantează și li se asigură dreptul de a continua studiile în timpul sarcinii și după finalizarea sarcinii.*

Strategia Națională de Dezvoltare „Educația 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.114/2023, oferă oportunități tuturor oamenilor de a-și dezvolta de la vârstă fragedă, pe tot parcursul vieții, deprinderi, cunoștințe, abilități și competențe necesare pentru a-și valorifica cât mai bine potențialul atât în viața personală, cât și în cea profesională. Asigurarea dreptului de continuare a studiilor este reglementat de Codul educației al Republicii Moldova nr.152, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 17.07.2014 care stabilește cadrul juridic privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova. În acest sens, articolul 7 din Codul educației stipulează principiile fundamentale ale educației, unele dintre aceste principii ale educației sunt: a) principiul echității – în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare; g) principiul incluziunii sociale; h) principiul asigurării egalității și nediscriminării; i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, inclusiv a dreptului la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. Astfel, toți cetățenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educație fără discriminare, or, dreptul la educație în sistemul național de învățământ este stabilit și în prevederile articolului 9 din același Cod.

Ministerul Educației și Cercetării va pune accent în continuare pe promovarea modului sănătos de viață în rândul elevilor și al studenților, în vederea dezvoltării valorilor existente ce țin de cultura sănătății, inclusiv prin consolidarea subiectelor de educație sexuală în curricula disciplinare. În acest sens, MEC se va axa pe implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2023-2025 din Programul la Strategia de dezvoltare „Educația 2030”, aprobată prin HG nr. 114/2023: **Obiectivul specific 2.8.** Asigurarea educației pentru sănătate a copiilor și tinerilor privind reziliența psihoemoțională și formarea deprinderilor de viață, astfel încât până în anul 2025 numărul de copii și tineri ce manifestă competențe respective să crească cu cel puțin 50%.

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENȚIA DE TRANSPLANT**

str. Nicolae Testemițanu 29, MD-2025, mun. Chișinău
Tel. +373 22 280512; Fax, +373 22 280512; e-mail: atm@ms.md
www.transplant.gov.md

05.03.2024 nr. 01-2/145
La nr. 13/850 din 27.02.2024

Ministerul Sănătății

La solicitarea Ministerului Sănătății, privind prezentarea informației detaliate și relevante cu referire la organizarea executării prevederilor Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii, în contextul includerii acesteia în lista actelor normative ce vor fi supuse în anul 2024 evaluării ex-post juridice, vă prezintă informația solicitată, conform anexei.

Director

Grigore ROMANCIUC

Ex. Ludmila Ciubotaru
Tel. 022 28-64-62

Ex. Iamandii Liliana
Tel. 022 28-64-61

Informație cu privire la executarea Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducției

Nr. d/o	Articole	Comentarii
1.	<p>Articolul 3. Servicii de ocrotire a sănătății reproducției</p> <p>Activitățile privind sănătatea reproducției umane sunt organizate și coordonate de Ministerul Sănătății și includ:</p> <p>a) planificarea familială și contracepția;</p> <p>b) avortul și serviciile pentru întreruperea sarcinii în condiții de siguranță;</p> <p>c) maternitatea fără risc, inclusiv îngrijirea prenatală, îngrijirea pe perioada sarcinii, nașterii și a leuziei, îngrijirea postnatală și îngrijirea nou-născutului în condiții de siguranță;</p> <p>d) alimentația corectă a copilului/nou-născutului, cu accent pe alimentația la sân;</p> <p>e) prevenirea, diagnosticul și tratamentul bolilor cu transmitere sexuală (BTS) și al infecției cu HIV/SIDA;</p> <p>f) sănătatea reproducției și a sexualității la adolescenți și tineri;</p> <p>g) sănătatea sexuală a persoanelor în vârstă;</p> <p>h) prevenirea, diagnosticul precoce și tratamentul cancerului sistemului urogenital la femei și la bărbați și al cancerului mamar;</p> <p>i) sănătatea sexual-reproductivă a bărbaților;</p> <p>j) prevenirea și tratamentul infertilității;</p> <p>k) reproducerea asistată medical;</p> <p>l) prevenirea cancerului de col uterin prin screeningul cervical.</p>	Nu este relevant pentru Agenția de Transplant
2.	<p>Articolul 5. Sănătatea reproducției la femei și la bărbați</p> <p>Statul asigură:</p> <p>a) dezvoltarea și organizarea asistenței în domeniul ocrotirii sănătății reproducției astfel încât să fie asigurat accesul egal al femeilor și al</p>	Nu este relevant pentru Agenția de Transplant

bărbaților la servicii medicale de calitate;

b) informarea permanentă a populației prin mesaje de prevenire a problemelor sănătății reproducerii, utilizând toate canalele informative disponibile și scutind de taxe fiscale mesajele din cadrul publicității sociale;

c) aprovizionarea populației cu produse de calitate privind sănătatea reproducerii, inclusiv a persoanelor din grupurile social vulnerabile cu contraceptive. Categoriile de femei care au dreptul să primească gratuit mijloace moderne de contracepție sînt stabilite prin ordin al ministrului sănătății, muncii și protecției sociale;

d) persoanelor care solicită o metodă de contracepție – consultații medicale în scopul alegerii metodei de contracepție, luîndu-se în considerare starea sănătății, vîrsta și particularitățile individuale. Serviciile de consiliere pentru contracepție se acordă de către personalul special pregătit în acest sens și în spații care să asigure confidențialitatea;

e) metode de contracepție voluntară chirurgicală, care se pot aplica numai la cererea solicitantului și în baza consimțămîntului informat al acestuia;

f) fiecărei femei – accesul la metode sigure de întrerupere a cursului sarcinii, în corespundere cu actele normative ale Ministerului Sănătății;

g) fiecărei femei – o consultație anuală gratuită pentru depistarea precoce a cancerului genito-mamar, indiferent de achitarea sau neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală;

h) fiecărei femei – screeningul cancerului genito-mamar, tratament și îngrijire după tratament;

i) fiecărui bărbat – screeningul patologiei sistemului reproductiv, inclusiv al cancerului genital, tratament și reabilitare;

j) fiecărui cuplu, fiecărei femei solitare – gratuit, în condiții de siguranță, îngrijire prenatală, îngrijire la naștere și a nou-născutului, îngrijire postnatală, indiferent de achitarea sau neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și indiferent dacă are sau nu caracter de urgență serviciul medical respectiv;

k) perfecționarea asistenței medico-genetice a populației și

	<p>implementarea noilor tehnologii de diagnostic prenatal pentru a preveni și a diminua nivelul de malformații congenitale, iar în cazul depistării lor în timpul sarcinii, femeii gravide i se asigură gratuit posibilitatea de a întrerupe cursul sarcinii;</p> <p>l) oricărei persoane – consultații și investigații gratuite pentru prevenirea și tratamentul infecțiilor cu transmitere sexuală și al infecției HIV/SIDA, indiferent de achitarea sau neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală;</p> <p>m) măsuri de prevenire a violenței sexuale, de asistență și de reabilitare a jertfelor violenței.</p>	
3.	<p>Articolul 6. Sănătatea sexual-reproductivă a adolescenților</p> <p>(1) Adolescenții au dreptul la informare și la acces la servicii de ocrotire a sănătății reproducerii adaptate nevoilor lor.</p> <p>(2) Adolescenții au dreptul la educație sexuală adaptată pe vîrste pentru asigurarea dezvoltării psihosexuale corecte, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, a sarcinii nedorite și pentru formarea deprinderilor de parentitudine responsabilă.</p> <p>(3) Educația sexuală obligatorie și pregătirea pentru viața de familie se efectuează în instituții de învățămînt și în alte instituții unde se găsesc adolescenți sau tineri, inclusiv cu nevoi speciale, după programe special elaborate, care fac parte din curricula obligatorie a instituțiilor de învățămînt, înîndu-se seama de vîrstă, de sex și de particularitățile de dezvoltare psihosexuală.</p> <p>(4) Elaborarea programelor de educație sexuală adaptată pe vîrste pentru dezvoltarea psihosexuală corectă, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, a sarcinii nedorite și formarea deprinderilor de parentitudine responsabilă este asigurată de Ministerul Educației și Cercetării, de comun acord cu Ministerul Sănătății.</p> <p>(5) Serviciile medicale în domeniul sănătății sexual-reproductive a adolescenților se oferă de către serviciile de sănătate prietenoase tinerilor și de către alte servicii abilitate în conformitate cu actele normative ale Ministerului Sănătății.</p> <p>(6) În cazul minorilor cu vîrsta pînă la 16 ani, consimțămîntul</p>	Nu este relevant pentru Agenția de Transplant

	<p>benevol pentru obținerea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducției este exprimat atât de minor, cât și de reprezentantul legal al acestuia. În cazul când este imposibil de a obține consimțământul reprezentantului legal al minorului și când serviciile medicale sînt indicate pentru a păstra viața și sănătatea acestuia, este suficient consimțământul său benevol. În această situație, decizia este luată în mod consultativ de către prestatorii de servicii, în interesul superior al minorului, în conformitate cu actele normative ale Ministerului Sănătății.</p> <p>(7) În cazul survenirii sarcinii la adolescente, acestora li se garantează și li se asigură dreptul de a continua studiile în timpul sarcinii și după finisarea sarcinii.</p>	
4.	<p>Articolul 7. Sănătatea sexuală a persoanelor de vîrsta a treia</p> <p>(2) Ministerul Sănătății:</p> <p>a) va implementa măsurile de prevenire a problemelor de sănătate ale femeilor și ale bărbaților în perioada de menopauză și de andropauză;</p> <p>b) va organiza serviciile de ocrotire a sănătății sexuale în așa mod, încît să le asigure persoanelor de vîrsta a treia accesul la asistență în problemele legate de menopauză și de andropauză.</p>	<p>Nu este relevant pentru Agenția de Transplant</p>
5.	<p>Articolul 9. Folosirea tehnologiilor de reproducere asistată medical</p> <p>16) Activitățile privind reproducerea asistată medical sunt coordonate de Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical și monitorizate de Agenția de Transplant.</p>	<p>Pentru implementarea prevederilor art. 9 alin (16) a Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducției, Agenția de Transplant a întreprins următoarele acțiuni:</p> <p>1. Ținând cont de art. 16 alin.(5) a prezentei legi care stabilește înființarea pe lângă Ministerului Sănătății a Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical (în continuare Consiliul) și activitatea lui în baza unui regulament aprobat de minister, a fost elaborat și prezentat spre examinarea Ministerului Sănătății proiectul Regulamentului cu privire la instituirea, organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical, prin Demersul Agenției de Transplant nr. 01-1/36 din data de 31.01.2023;</p> <p>2. La solicitarea Ministerului Sănătății nr. 09/560 din 17.02.2023 privind delegarea nominală a 2 (doi) reprezentanți (membru titular și membru supleant), cu indicarea funcției acestora, în vederea instituirii Consiliului menționat, Agenția de Transplant prin</p>

scrisoarea nr. 01-2/47 din 23.02.2023 a nominalizat doi reprezentanți în vederea instituirii Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical.

3. În vederea familiarizării prestatorilor de servicii medicale care desfășoară activități de reproducere asistată medical, Agenția de Transplant prin scrisoarea nr. 01-1/13 din 19.01.2023 a invitat persoanele responsabile din cadrul prestatorilor de servicii de reproducere asistată medical la discuții pe marginea prevederilor legale adoptate prin actele legislative modificate, care a avut loc la 02.02.2023 în incinta Agenției de Transplant.

În cadrul ședinței de lucru directorul Agenției de Transplant a prezentat modificările esențiale a actelor legislative care vizează sănătatea reproducerii conform Legii nr. 339/2022 pentru modificarea unor acte normative:

* Articolul 33 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995:

„(2) Serviciile medicale de reproducere umană asistată pot fi acordate de către prestatori de servicii medicale publice și/sau privați, acreditați și autorizați conform legislației.”

* Articolul 1. Obiectul de reglementare din Legea nr.42/2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane:

„Prezenta lege stabilește cadrul juridic de reglementare a transplantului pentru toate organele, țesuturile și celulele umane, inclusiv celulele hematopoietice, prelevate din cordonul ombilical, mădura osoasă și sângele periferic, țesuturile și celulele reproductive, țesuturile și celulele embrionare și fetale (inclusiv celulele hematopoietice embrionare), exceptând organele, țesuturile și celulele prelevate de la animale, sângele și derivatele din sânge.”

* Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii care stabilește cadrul juridic al reproducerii asistate medical.

4. La solicitarea Ministerului Sănătății, Agenția de Transplant la data de 06.11.2023 a transmis electronic varianta perfectată a proiectului Regulamentului Consiliului.

5. La solicitarea Direcției Juridice din cadrul Ministerului Sănătății, din data de 06.02.2024, Agenția de Transplant a venit cu propuneri și modificări de îmbunătățire asupra proiectului, care a fost expediat

		<p>în adresa Ministerului Sănătății la data de 20.02.2024, precum și nominalizarea persoanelor din cadrul Agenției de Transplant pentru Consiliu.</p> <p>6. Monitorizarea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerii și a reproducerii asistate medical se regăsește în art. 19 alin.(2).</p> <p>Prezența prevedere este una din atribuțiile stipulate în Legea, nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii, care a fost inclusă în proiectul Regulamentului de activitate al Consiliului la Capitolul II, Scopurile, atribuțiile și drepturile Consiliului.</p>
6.	<p>Articolul 13. Crioconservarea și transportul celulelor sexuale, al embrionilor și al țesuturilor reproductive</p> <p>(9) Criteriile și condițiile de crioconservare, transport și decongelare a celulelor sexuale, a embrionilor și a țesuturilor reproductive sunt stabilite de Consiliul Național pentru Reproducere Asistată Medical.</p>	<p>Nu este relevant pentru Agenția de Transplant</p>
7.	<p>Articolul 14. Politica statului în domeniul ocrotirii sănătății reproducerii</p> <p>(1) Politica statului în domeniul ocrotirii sănătății reproducerii este orientată spre:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) formarea unei atitudini conștiente și responsabile a populației față de sănătatea sexual-reproductivă; b) preîntâmpinarea sarcinii nedorite și reducerea numărului de avorturi; c) profilaxia infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA; d) folosirea corectă și pe larg a metodelor de contracepție și de protecție a funcției reproductive; e) asigurarea nașterii de copii sănătoși și dorii; f) susținerea familiilor care au copii și a cuplurilor care își planifică sarcina; g) dezvoltarea serviciilor de calitate de ocrotire a sănătății reproducerii; h) antrenarea efecivă a instituțiilor guvernamentale, neguvernamentale și private, a mass-mediei în apărarea și realizarea cât mai sigură a drepturilor la reproducere; i) propagarea cunoștințelor în domeniul educației sexuale și reproductive a populației; j) susținerea cercetărilor științifice în domeniul sănătății reproducerii; 	

	<p>k) instruirea universitară și postuniversitară a specialiștilor în domeniul ocrotirii sănătății reproducerei și în domeniul drepturilor la reproducere conform standardelor internaționale.</p> <p>(2) Guvernul aprobă programe naționale care au ca obiectiv ocrotirea sănătății reproducerei.</p> <p>(3) Autoritățile administrației publice locale sînt în drept să elaboreze și să realizeze programe privind ocrotirea sănătății reproducerei în teritoriul.</p>
<p>8.</p> <p>10. Articolul 16 se completează cu alineatele (3)–(5) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3) Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical este un organ colegial,</p> <p>permanent și consultativ, ale cărui scopuri sînt:</p> <p>a) consilierea și îndrumarea cu privire la activitățile de reproducere asistată medical;</p> <p>b) contribuirea la dezvoltarea cadrului normativ și a standardelor în domeniul reproducerei asistate medical;</p> <p>c) actualizarea și diseminarea cunoștințelor științifice și tehnice în domeniul reproducerei asistate medical;</p> <p>d) asistarea Ministerului Sănătății la examinarea plîngerilor din domeniul reproducerei asistate medical;</p> <p>e) consultarea autorităților competente în ceea ce privește elaborarea și aplicarea reglementărilor privind reproducerea asistată medical.</p> <p>(4) Din Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical fac parte reprezentanți ai:</p> <p>a) Ministerului Sănătății;</p> <p>b) Comisiei ginecologie și obstetrică din cadrul Ministerului Sănătății;</p> <p>c) Comisiei andrologie și medicină sexuală din cadrul Ministerului Sănătății;</p> <p>d) Ministerului Afacerilor Interne;</p> <p>e) Agenției de Transplant;</p> <p>f) Agenției Naționale pentru Sănătate Publică;</p> <p>g) comunităților științifice și ai asociațiilor profesionale din domeniul reproducerei asistate medical, geneticii medicale și bioeticii.</p>	<p>În conformitate cu art. 16 alin.(1) prezentat în Legea nr. 138/2012: „<i>Toate activitățile de ocrotire a sănătății reproducerei umane sînt organizate și coordonate de Ministerul Sănătății</i>”. Dar la interpretarea alin.(2) a legii vizate apare o neclaritate din cauza unei erori de transcriere a Legii nr.138/2012 și introducerea modificărilor unor acte normative (sănătatea reproducerei) stipulate de Legea nr.339/2022.</p> <p>Impedimente: Astfel, în procesul de elaborare a Regulamentului Consiliului au fost identificate obstacole în aplicarea legii vizate, deoarece conform art. 16 alin.(2) al Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerei, stabilește că, „<i>pentru coordonarea și supravegherea activității de reproducere umană asistată medical se înființează, în cadrul Ministerului Sănătății, un comitet, ale cărui atribuții se stabilesc prin ordin al Ministerului Sănătății</i>”. Această denumire „<i>comitet</i>” vine în contradicție cu prevederile Legii nr. 339/2022 pentru modificarea unor acte normative, care rămîne din eroare pct. 10, înainte de prevederile art. 16 din Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerei, și care urma să completeze cu alin.(3)–(5), respectând ordinea de enumerare al alineatelor din art. 16 ai legii respective.</p> <p>Deci, art. 16 se completează cu alineatele (3)–(5) cu următorul cuprins: alin.(3) „Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical este un organ colegial, permanent și consultativ” și stabilește scopurile Consiliului.</p> <p>Recomandare: În vederea excluderii denumirii duale a organului de coordonare a activităților de ocrotire a sănătății reproducerei din cadrul Ministerului Sănătății, în art. 16 alin.(2) din Legea</p>

<p>nr.138/2012 privind sănătatea reproducerei în redacție nouă, cuvântul "comitet" urmează a fi substituit prin cuvântul "consiliu", iar alineatele(3)-(5), din pct. 10, plasat înainte de alin.16, să respecte ordinea de enumerare al alineatelor din art. 16 ai legii respective.</p>	<p>(5) Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical este înființat pe lângă Ministerul Sănătății și activează în baza unui regulament aprobat de ministere.</p> <p>[Art.15 în redacția LP339 din 08.12.22, MO440-444/30.12.22 art.809; în vigoare 01.01.23]</p> <p>Articolul 16. Coordonarea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerei</p> <p>(1) Toate activitățile de ocrotire a sănătății reproducerei umane sînt organizate și coordonate de Ministerul Sănătății.</p> <p>(2) Pentru coordonarea și supravegherea activității de reproducere umană asistată medical se înființează, în cadrul Ministerului Sănătății, un comitet, ale cărui atribuții se stabilesc prin ordin al ministrului sănătății.</p>
<p>Nu este relevant pentru Agenția de Transplant</p>	<p>9. Articolul 17. Pregătirea cadrelor în domeniul sănătății reproducerei</p> <p>(2) Pregătirea specialiștilor în domeniul drepturilor la reproducere se efectuează conform legislației în vigoare, în corespundere cu programele de stat, elaborate și aprobate în modul stabilit.</p>
<p>Penru monitorizarea activităților de donare, prelevare, control, prelucrare, conservare, stocare, distribuire și utilizare la om a țesuturilor și celulelor reproductive, efectuate de prestatorii de servicii medicale ce desfășoară activități de reproducere asistată medical, Agenția de Transplant solicită anual prestatorilor de servicii de reproducere asistată prezentarea rapoartelor de activitate care includ:</p> <p>1. Datele colectate pentru Registrul EURO CET (European Registry for Organs, Tissues and Cells), conform formularelor de raportare parvenite anual de la EURO CET. Acest raport a fost elaborat de EURO CET pentru colectarea datelor de către autoritățile competente pentru reproducere asistată medical (RAM) din statele membre ale Uniunii Europene (UE) și țări din afara UE. Raportul prezintă date privind întregul proces de la donare-procesare-distribuire-transplant/utilizare în domeniul RAM.</p> <p>2. Pe parcursul anilor 2020-2021-2022 au fost colectate și raportate anual datele privind la activitățile de Reproducere Asistată Medical către Registrul EURO CET (European Registry for Organs, Tissues</p>	<p>10. Articolul 19. Monitorizarea serviciilor de ocrotire a sănătății reproducerei și a reproducerii asistate medical</p> <p>(3) Prestatorii de servicii medicale publice și/sau privați, băncile de țesuturi și/sau de celule, precum și persoanele juridice care desfășoară activități de prelevare, transport și livrare de țesuturi și/sau de celule reproductive sunt obligate să prezinte rapoarte cu privire la activitățile de donare, prelevare, control, prelucrare, conservare, stocare, distribuire și utilizare la om a țesuturilor și celulelor reproductive, în modul stabilit de Ministerul Sănătății.</p>

and Cells), elaborate la nivel național conform variantei în vigoare de formulare transmise anual de EURO CET;

Datele raportate către Registrul EURO CET au fost publicate în **Summary of MAR activities** (pe site-ul <http://eurocet.org>);

Datele colectate conțin următoarele activități:

- activitățile de donare între parteneri a celulelor reproductive (oocite, spermă și embrioni);
- activitățile de donare non parteneri;
- utilizarea tehnologiilor de reproducere asistată cu gameți din donarea între parteneri și donare non parteneri;
- activități de conservare a gameților, embrionilor în donarea între parteneri;
- activități de conservare a fertilității din motive medicale, desfășurate în centrele de reproducere umană asistată medical.

Propunere: Cu toate acestea, pentru colectarea datelor despre activitățile desfășurate de prestatorii de servicii de reproducere asistată în Republica Moldova, este esențială dezvoltarea registrelor naționale specifice: Registrul Donatorilor și Primitorilor de Celule Reproductive (gameți, embrioni, țesut reproductiv), care ar permite reflectarea activităților instituțiilor din domeniul Reproducerii Asistate Medical (RAM). Deasemenea, aceste registre ar oferi date exacte și consecvente despre activitățile desfășurate, care ar permite „armonizarea exercițiilor de colectare a datelor pentru țesuturi și celule în Europa”, proiect care face parte dintr-un acord între Comisia Europeană și EDQM/Consiliul Europei, la care participă și Agenția de Transplant. Acest exercițiu are o importanță deosebită în contextul viitoarei revizuirii a legislației naționale și armonizarea la legislația UE în domeniul țesuturilor și celulelor, precum și pentru armonizarea în continuare a legislației în domeniul transplantului în Republica Moldova.

2. Raportul statistic Nr. 32 C-sân, anual privind activitatea laboratorului de Fertilizare în Vitro, este aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr. 828 din 31. 10. 2011 privind documentația medicală de evidență primară a instituțiilor ocrotirii sănătății, și

este prezentat anual de prestatori de servicii de reproducere asistată medical la Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Direcția Management Date în Sănătate. Acest raport colectează numărul de Fertilizări in vitro (FIV) la pacientele de din trei contingente de vârstă (sub vârsta de 35 ani; 35-39 ani; după 40 ani) și două grupe (femei deservite contra/plată și femei asigurate din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Deasemenea, acest raport colectează date despre reușita procedurilor de FIV- numărul sarcinilor survenite din FIV, Practica demonstrează, că raportorii de date diferit interpretează noțiunea de sarcină și nu respectă cerințele registrelor europene, care contabilizează doar sarcinile stabilite pe criterii clinice (diagnosticată prin vizualizarea ultrasonografică a unuia sau mai multor saci gestaționali sau semne clinice definitive ale sarcinii).

Propuneri: Pentru îmbunătățirea raportării activității laboratoarelor FIV, se propune modificarea Raportului statistic n. 32 C-sân, și stabilirea noțiunilor de sarcină (biochimică, clinică) conform noțiunilor și cerințelor Societății Europene de Reproducere Umană și Embriologie (ESHRE) pentru armonizarea raportării acestora și obținerea datelor pertinente despre activitatea laboratoarelor FIV.

3. Raportul privind prestarea serviciilor de Fertilizare in Vitro din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (anexa nr. 6 la Regulamentul cu privire la prestarea serviciilor de Fertilizare in vitro din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, Ord. MS nr. 149, din 23.02.2017), prezentate la Ministerul Sănătății.

Acest raport Agenția de Transplant îl cere pentru a verifica raportarea serviciilor FIV din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și raportarea acestora în Raportului statistic n. 32 C-sân. Raportul de activitate al prestatorilor de

		<p>activități de reproducere asistată, este parte componentă al raportului anual al Agenției de Transplant și este plasat pe site-ul acesteia.</p>
11.	<p>Articolul 20. Finanțare (3) Cuplurile în care ambii parteneri sînt asigurați medical și corespund criteriilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății vor beneficia de o fertilizare in vitro în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală în limitele mijloacelor financiare disponibile, conform actelor normative aprobate de Guvern.</p>	<p>Nu este relevant pentru Agenția de Transplant</p>
12.	<p>Articolul 23. (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice alte dispoziții contrare. (3) Ministerul Sănătății: a) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va elabora un regulament special de acordare a serviciilor în domeniul reproducerii umane asistate medical; b) în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în colaborare cu Ministerul Educației și Ministerul Justiției, va elabora normele de aplicare a prezentei legi.</p>	<p>1. La data intrării în vigoare a modificărilor prin <u>LP339 din 08.12.22. MO440-444/30.12.22 art.809. în vigoare 01.01.23</u>, urmau a fi abrogate orice alte dispoziții contrare, precum Legea nr. 185/2001 cu privire la ocrotirea sănătății reproductive și planificarea familială, al cărui cadru juridic este transpus de prevederile Legii nr. 138/2012, privind sănătatea reproducerii. 2. În contextul modificărilor Legii nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii, cu privire la dreptul Agenției de Transplant de a organiza inspecții în conformitate cu art. 18 alin.(3), este necesar de a completa anexa <i>Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător</i>, întrucât art. 3² alin. (2)¹ prevede, că „au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/instituțiile publice stabilite în anexa la prezenta lege, în limitele corespunzătoare.” Astfel, lista organelor de control și domeniile aferente acestora din anexa Legii nr. 131/2012, trebuie să fie completată cu următoarea poziție: „Agenția de Transplant”. 3. În contextul modificărilor Legii nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii, urmează a fi modificată Hotărârea de Guvern nr. 1207/2010 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei independente de avizare pe lângă Ministerul Sănătății și a criteriilor de autorizare pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant.</p>
13.	<p>Obstacole în aplicarea legii vizate:</p>	<p>Pentru implementarea prevederilor prezentei legi nu sunt create mecanismele procedurale pentru asigurarea funcționării legii: * nu este aprobat Regulamentul de activitate al Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical;</p>

		<p>nu este creat Consiliul Național pentru Reproducerea Asistată Medical;</p> <p>este necesar de a completa anexa Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător pentru a include Agenția de Transplant în lista organelor de control;</p> <p>Luând în considerație obstacolele expuse mai sus, Agenția de Transplant propune extinderea perioadei de elaborare a mecanismelor procedurale pentru asigurarea implementării și executării prezentei legi.</p>
14.	<p>Recomandări pentru îmbunătățirea cadrului legal evaluat:</p> <p>Articolul 12¹. Oferirea de indemnizații donatorilor de spermă, de oocite și de embrioni</p> <p>(2) Donatorii de celule reproductive (spermă, oocite) și de embrioni pot primi o compensație care să acopere cheltuielile și inconvenientele legate de procedura de donare, examinările și tratamentele medicale aferente, de pierderea veniturilor și alte cheltuieli justificate cauzate de actul donării. Compensația oferită donatorilor de celule reproductive și de embrioni este achitată de către pacienții care solicită procedura de donare doar prin intermediul instituției medico-sanitare care prestează astfel de servicii.</p> <p>Articolul 12¹. Oferirea de indemnizații donatorilor de spermă, de oocite și de embrioni</p> <p>(3) Contractul de donare se încheie în formă autentică și în mod confidențial între donator și prestatorul de servicii medicale public sau privat ori banca de țesuturi și/sau de celule autorizată pentru acest gen de activitate.</p>	<p>Propunere: Se propune modificarea Catalogului tarifulor unice conform anexei nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare, compartimentul c) serviciul de planificare a familiei, pct. 628: „Plata pentru donarea spermei;</p> <p><i>1 procedură - 234 lei</i>”, ținând cont de includerea cheltuielilor și inconvenientelor legate de procedura de donare, examinare și tratamente medicale aferente, de pierderea veniturilor și alte cheltuieli justificate cauzate de actul donării de spermă, oocite și embrioni.</p> <p>Propunere: Pentru îmbunătățirea cadrului legal reușind din practica prestatorilor de servicii de reproducere asistată medical și pentru implementarea prevederilor date, în contextul optimizării și simplificării procesului de încheiere a Contractului de donare, propunem excluderea formei autentice a contractului și înlocuirea acesteia prin semnarea contractului între donator și prestatorul de servicii medicale public/privat.</p>

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENCIA NAȚIONALĂ PENTRU SĂNĂTATE PUBLICĂ

MD 2028, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi 67A, Tel. +373 22 574 501, <https://ansp.md> e-mail: office@ansp.gov.md IDNO:1018601000021

Nr.01-25-782 din 23.02.2024

La nr.25-76-1872 din 19.02.2024

Ministerul Sănătății

Agencia Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) a examinat scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 25-76-1872 din 19.02.2024 privind organizarea executării prevederilor Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii, în contextul includerii acesteia în lista actelor normative ce vor fi supuse în anul 2024 evaluării ex-post juridice și, prin prezenta, comunică următoarele.

Urmare a modificărilor Legii nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii operate prin Legea nr. 339 din 08.12.2022 pentru modificarea unor acte normative (sănătatea reproducerii), în procesul evaluării în scop de acreditare a Prestatorilor de servicii medicale din domeniul sănătății reproducerii au fost identificate unele obstacole în aplicarea legii vizate.

Astfel, potrivit prevederilor art. 9, alin. (13), lit. f) din Legea nr. 138/2012 privind sănătatea reproducerii, modificată prin Legea nr. 339 din 08.12.2022 - „în domeniul reproducerii asistate medical **se interzice** prestarea serviciilor de reproducere asistată medical în lipsa unei autorizații sanitare de funcționare eliberate de Agenția Națională pentru Sănătate Publică și în **lipsa autorizației eliberate de Ministerul Sănătății** la propunerea Agenției de Transplant. Prevederea în cauză a intrat în vigoare începând cu 01.01.2023.

Ținem să menționăm, că în art. IV, alin. (2) din Legea nr. 339/2022 este stabilit, că „Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va pune actele sale normative în concordanță cu prevederile acesteia”. Însă prevederile legale din acest articol nu au fost puse în aplicare în acest termen, ceea ce a condus la apariția dificultății în adoptarea deciziei de acreditare a unui prestator de servicii din acest domeniu. În acest context, în vederea aplicării corecte a prevederilor legale, operate prin Legea nr. 339/2022 și adoptării unei decizii întemeiate privind acreditarea prestatorului în cauză în domeniul vizat, ANSP a adresat o scrisoare Ministerului Sănătății, prin care a solicitat acordarea suportului în aplicarea corectă a prevederilor legale în domeniul vizat (scrisoarea nr. 01-25-4096 din 13.10.2023 adresată MS și scrisoarea de răspuns nr. 24/3997 din 30.10.2023 se anexează).

De asemenea ținem să menționăm, că conform prevederilor pct. 17.5.1 al Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane, aprobat prin ordinul MS nr.427/2017, **Certificatul de acreditare** precedează Autorizația eliberată de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant (pct.17 - *prezența Certificatului de acreditare ca condiție pentru eliberarea Autorizației*). Prevederile Standardului menționat supra **contravin** prevederilor art.11, alin (7) din Legea nr.552/2001 privind evaluarea și acreditarea în sănătate, care stabilesc, că „Conducerea prestatorului de

servicii medicale nou-înființat solicită evaluarea și acreditarea în cel mult un an de la începutul activității acestuia". Prin urmare, în ordinul MS nr.427/2017 din start au fost stabilite norme care contraveneau prevederilor cadrului legal și care urma să fie revizuit și adus în concordanță cu cadrul legal.

În această ordine de idei, dat fiind faptul că Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului solicită prezentarea informației dacă au fost identificate obstacole în aplicarea legii vizate și înaintarea, după caz, a recomandărilor pentru îmbunătățirea cadrului legal, în vederea excluderii divergențelor indicate supra, considerăm oportun de a ajusta cadrul normativ, după cum urmează:

1) Ținând cont de faptul, că pentru obținerea Autorizației eliberate de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant este necesară elaborarea unor acte normative (crearea Consiliului Național pentru Reproducerea Asistată Medical; elaborarea și aprobarea Regulamentului privind aplicarea tehnologiilor asistate medical, etc., doar după care ar putea fi obținută Autorizația eliberată de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant), care necesită o anumită perioadă de timp, se propune ca Legea nr. 339 din 08.12.2022, în final, de completat cu un alineat nou, care ar prevedea intrarea în vigoare a art. 9 alin. (13), lit f), începând **cu o dată concretă** (ținându-se cont de intervalul de timp real necesar pentru elaborarea și aprobarea tuturor actelor normative pentru realizarea prevederilor Legii nr. 138/2012).

2) Dat fiind faptul, ca Autorizația eliberată de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant, în lipsa căreia **se interzice** desfășurarea activității în domeniul vizat poartă un caracter de act permisiv, se propune de a fi completată Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cu includerea în Nomenclator a acestei autorizații.

3) De asemenea este necesar de revizuit Standardul privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane (ord. MS nr.427/2017) **prin excluderea Certificatului de acreditare ca condiție pentru eliberarea Autorizației** eliberată de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant, **fapt ce contravine** prevederilor art.11, alin (7) a Legii nr. 552/2001 privind evaluarea și acreditarea în sănătate, în care este stabilit, că „Conducerea prestatorului de servicii medicale nou-înființat solicită evaluarea și acreditarea în cel mult un an de la începutul activității acestuia”, deoarece **acreditarea în sine reprezintă evaluarea activității** unui prestator și **nu poate fi realizată înainte de începerea activității** acestuia. Mai mult ca atât, că și în Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii este stabilit, că „**se interzice activitatea prestatorului în lipsa autorizației eliberate** de Ministerul Sănătății la propunerea Agenției de Transplant”.

Cu respect,

Digitally signed by Jelamschi Nicolae
Date: 2024.02.23 16:16:10 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Director

Nicolae JELAMSCHI